

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 * 05 *
Helyben házhoz hordeva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 * 50 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 30.

Nagyvárad nem vidék.

A vasárnapi értekezet.

— Saját tudósítónktól. —

Ez a három szó, melyet cikkünk felébe cím gyanánt illesztünk, vasárnap hangzott el a budapesti »Nemzeti színház« országos dramaturgia és az ország egyik legjelesebb költőjének ajkairól. »Nagyvárad nem vidék«, ez a legnagyobb dicséret, amit valaha városunkról mondtak, mert ez annyit tesz, hogy a budapesti írói és művészi világban Nagyváradot nem vidéki városnak tekintik, hanem a fővárossal művészi és irodalmi mozgalmakban nagyon közel álló helynek.

Ne legyünk sem álszenteskedők sem szerénytelenek, de ha csakugyan behatóan végig tekintünk Nagyvárad művészeti és irodalmi jelenén és múltján, dicsekvéssel elmondhatjuk, hogy ebben a tekintetben a vidéki városok sorában csakugyan az elsőséget vindikáljuk magunknak. — Nem akarunk végig menni a multakon s elkezdni Pázmány Pétertől, hogy hány országos hírű nagy politikust, írókat, államférfiut és művészt adtunk az országnak, csak a jelen idők közepete tekintünk szét s bizvást merjük állítani, hogy annyi jeles szakíró, akadémikus, és nagy irodalmi és politikai ismeretekkel bíró férfit mint Nagyváradnak, egyetlen más vidéki városnak sincs.

Kevés város van az országban, mely annyi európai műveltségű embert tudna

felmutatni egy rakásban, mint mi. Nagyváradot mindig éberségben tartja valami szellemi, irodalmi, vagy művészi mozgalom. Csak néhány rövid évre tekintünk vissza s lehetetlen igazat nem adni az állításunknak s az jellemzi főképp e magas intelligenciával bíró várost, mely soha sem áll meg haladásában, mindig feljebb akar törni.

Ime alig néhány hónap alatt, úgy szólván tegnaptól mára azzal lepték meg az országot, hogy a szabad ég alatt a legnagyobb magyar tragikával eljátszották »Elektrát«, s most a sikeren felbuzdulva már egész komolyan arról tanácskoztak vasárnap, hogy Nagyváradot olyan várossá teszik Magyarországon mint Bayreuthot tették a németek az ő hazájukban; egy olyan várossá, melynek neve már valószínűleg új fogalommal változott a klasszikus zeneművészeti góczpont kifejezésére.

A feladat nehéz, nagy kitartás kell hozzá, de azoknak, kik az ügyet kezükbe vették, szerencsés kezük és gyors elhatározásuk van s éppen azért bizunk az eszme kivitelében, főképp még azért is, mert Nagyvárad nagynevű bibornok-püspöke, kinek pártfogását az eszme kezdeményezői vasárnap kikérték, megígérte támogatását s mert olyan idealis cél elérése van kitűzve, melyet — meg vagyunk róla győződve — egyhangú lelkesedéssel fog a társadalom támogatni.

Bármily szép is a cél, még sem hallgathatjuk el azon eszméinket, hogy okosabbnak találnók e klasszikus színpad építésével mindazonáltal még egy

darabig várni. Építsük fel előbb a nagyvárad állandó színházat s ha ez készen lesz, akkor gondoljunk csak az új színházra. Mossuk le előbb ezt a szegényfoltot Nagyváradról, mely nevetségessé tette azt az egész ország előtt s azután lássunk hozzá: Nagyváradból egy magyar Bayreuthot készíteni.

A vasárnapi értekezet lefolyásáról s az azt követő kanketról tudósítók a következőket írja:

Az értekezet.

Délután 10 órakor kezdődött az értekezet a Zöldfa-szálloda kis termében, hová a következő hírlapírók, művészek és egyéb az ügy iránt érdeklődő urak gyűltek össze:

Lovassy Andor, Várady Antal, Leszkay András, Rácz Mihály, dr. Bodor Károly, Dr. Friedlander Sámuel, dr. Várady Zsigmond, Stark Gyula, Láng József, dr. Komlós József, Szomaházy István, Balla Kálmán, Szendrey Mihály, Zöldy Márton, Wohl Károly, Keszler Ede, Korda Pál, Busch Dávid, dr. Adorján Ármán, Fehér Dezső, Bozóky Géza, Halász Lajos, Ifj. Báttaszéky Lajos, Kerényi Miklós, Jakab Mihály, Gesztesi Ödön, ifj. Márkus János, Csátár Győző, Pintér Imre, Winkler Lajos stb.

Az értekezetet Lovassy Andor, a V. H. O. Sz. nagyvárad elnöke nyitotta meg. Mindenekelőtt köszönetét fejezte ki az értekezetben megjelenteknek a meleg érdeklődésért, azután előadta, hogy a mai egybegyűlés csupán csak egy előértekezet akar lenni azon célból hogy a nagyvárad »Elektra-előadás« sikerén felbuzdulva egy nagyobb szerű művészi dolog létrehozatának módozatait állapítsák meg. Az előadás iránt országos érdeklődés nyilvánult, s ez adta meg az eszmét arra, hogy Nagyváradot vagy más valamelyik nagyobb vidéki várost,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Rajna bölcsője.

Írta: Dr. Székely István.

Az Ursern völgyből az országot hatalmas kigyóvonalakban kanyarog fel az Oberalp uthoz, mely átvezet a Rajna völgyébe. Azután az ut lassan emelkedik remek havasi legelők között, különösen balfelé remek kilátással a közellevő havasi csúcsokra. Gyönyörű alkonyat volt, mikor e kedves tájon végig sétáltunk. A legelésző barmok éppen gyülekeztek a karámok körül. Az andermatti vendéglősök tejes kocsijai egymásután érkeztek fel az Alpra, mert éppen kezdődött a fejés. A fejést itt férfiak, a Sennerek magok végzik. A jó emberek váltig kínálgattak bennünket a frissen fejt tejjel. Utóljára egy helyen az utszélén le is telepedtünk a friss tejtől párolgó sajt mellett. Pohár nem volt, csak tányérnagyságu, lapos vakoló kanál féle szerszám, melyet mint megtudtuk, a tej lefőzésére használtak. Ezzel merítettük és ebből szűréseltük a friss tejet. Tagadhatatlanul idylli jelenet volt. Különben a tehének nagy részét a svájceziak nyáron a hozzáférhetetlen helyekre hajtják, oda, ahol a silány füvet már másképen

értékesíteni nem lehet, mintha lelegeltetik. Innen már a tejet nem lehet elszállítani; azért részint borjút nevelnek rajta, részint pedig ott a hely színén sajtot készítenek belőle.

Elérkezve a vízvázalóhoz, ott találtuk a szép kis Oberalp tavat és mellette egy csinos kis havasi vendéglőt, a havasi vendéglők valódi mintaképe. Mert Svájcban háromféle vendéglők vannak. A nagyvárosi vendéglők fényre nézve a mi legelőkelőbb fővárosi vendéglőinkön is tultesznek. A kisvárosi előkelőbb vendéglők is igen fényesek. Vannak továbbá igen előkelő és drága alpesi vendéglők, minők pl. a zermatti Ryffel alp-hotel, vagy a Rhône gleccser-hotel. De legkedvesebbek az egyszerű kisvárosi és havasi vendéglők. Ezeket rendszeren egy család bérel, és sokszor a család tagjai és rokonai szolgálják ki a vendégeket. Az élet az ily vendéglőben egészen családi. Néhol a háziak ebéd után oda telepednek a vendégek mellé, s mulattatják és jótanácsokkal látják el őket. Annak a frakkos pinczérhadnak, mely a vendéget a podgyász és borralaló nagysága szerint becsüli, a toladó lotmdienereknek, mint Svájcban nevezik: Portiereknek, szűllött cselédnepségnek ott hire ninesen. S ami fő, Svájcban borralaló ninesen, legalább nem várja azt a vendéglői személyzet; ha 10-20 cent. borralalót adunk, azt már

nagyon megköszönik. Egyébként a kiszolgáló személyzet, mint általában a svájcezi nép elég művelt és becsületes; bátran lehet a postára nyitott utitáskákat feladni, s az ember az utcán hagyhatná a kabátját a nélkül, hogy az elveszne. Amint az Oberalp szoros tetőpontjától merész szerpentin utakon lefelé indulunk egyszerűen csak jobb felől ezüstszalaghoz hasonló s mintegy 300 méter magas vízvezés ragadja meg figyelmünket. Ez a Rajna főága (Vorderreih), mely a Ravetsch gleccserből ered. A Rajna völgyében vagyunk. A völgy jellege egészen elüt a Rhône-völgy jellegétől. A fiatal Rajna mentén a hegyvidék sokkal szelidebb; csakhamar fellépnek a fenyők sőt a hegyoldalak lapályain és a keskeny völgyekben a szántóföldek is. ▲ Rajna egyre növekszik. Disentisnél, melynek gymnasiummal és reáliskolával egybekötött óriási beucészklastroma már messziről magára vonja az utas figyelmét, a remek Lukmanier völgyből tör elő a Mittelrhein, Ilanznál pedig az Unterreih, melyek víztömege a fiatal Rajnát lassankint tekintélyes folyóvá növeli.

A felső Rajnavölgy ha nem is oly vad, mint a felső Rhône völgye, de mindenesetre változatosabb. Különösen Ilanz és Bonaduz közt a Rajna szédítő mély vízmosásokban rohan, melybe hasonló vízmosa völgyek ontják

SZÜLŐK

figyelmébe!

Az iskolaév kezdetére
gyermekeknek
CZIPŐK, KALAPOK, INGEK, GALLÉROK
és kézelők, zsebkendők, harisnyák
a legjobb és megbízhatóbb minőségben, egyszintén
utazókofferek és esőernyők.

ARANYI és ROTH-nál

Nagyvárad, Zöldfa-telep

Áruház 36. sz.

művészi központtá tegyük. Irányt nem ad, hanem kéri az értekezlet, hogy ki-ki mondja el saját véleményét. Előbb azonban felkéri dr. Várady Zsigmondot, hogy a szombat d. e. a »Bazárban» tartott értekezlet végzeteit adja elő.

Dr. Várady Zsigmond:

Talán célszerűbb lenne előbb a budapesti hírlapírók véleményét meghallgatni, mindazonáltal, hogy az eddigi megállapodás ismeretes legyen, előadja, hogy a szombati értekezlet azért gyűlt egybe, hogy az Elektra előadás művészi ünnepeink sikerén elbuzdulva nagyobbszabású tervek kiviteléről tanácskozzanak. A nagyváradi társadalom kellő erővel rendelkezik, hogy a tervbe vett klasszikus művészi célt állandósítsa a mennyiben Nagyvárad lakosainak száma már eléri a 45.000, A V. H. O. Sz. azt tartja, hogy évenként Nagyváradon 4—5 előadásból álló művészi ciklusokat rendeznének a nyár folyamán.

Nagyvárad közönsége ahhoz van már szoktatva évtizedek óta, hogy itt csak nyári színelőadások vannak, amíg másuttal valósággal hozzá kell szoktatni a közönséget ahhoz, hogy nyáron egyáltalában csak a színházra is gondoljon ez nálunk egészen megszokott dolog, tehát állandó közönségre számíthatunk. Garanczánk is van. A lakosság egyre szaporodik.

A V. H. O. Sz. egy klasszikus nyári színpadot akar létesíteni a budapesti sajtó támogatása mellett.

Állandó társulat nem kellene, mivelévente csak 4—5 előadás lenne s merta terv ugyan kontemplálva, hogy egész Magyarország művészi világa olyan versenytérnek tekintse majd ezt az építendő színpadot, mint a görögök hajdanta az olimpusi versenyeket. Itt ismerné meg a főváros és a vidék legjobb erőit. A V. H. Sz. tehát azt indítványozza, hogy a nemzeti kultúrára nézve szükségesnek és előnyösnek is találja egy klasszikus nyári színpad létesítését, melyen nemcsak görög, de magyar klasszikus darabok is adhatnak elő minden évben ismétlődőleg 4—6 előadással, melyen főképp a fővárosi művészeti erők működjenek közre. A színpadot létesítsék a társadalom útján.

a patakok vizét. Még hozzá a környező meredek hegyek nagyrészt lörmelék kövekből állanak s laza talajuk tele van szakadásokkal. Ez a lehető legkedvezőtlenebb talaj az utépítésre. És mégis itt láttam Svájc legszebb és legmerészebb országutját. Az út több száz méter magasan halad a Rajna felett s minduntalan a hegyi patakok völgyeiben akad meg. Hogy segített tehát magán az emberi ész és kéz. Felkanyarog az úttal a hegyoldalra, a vízmosás oldalán ismét lekanyarog mindaddig, míg a patak völgye elég keskeny, hogy áthidalni lehessen a vízmosás tulsó oldalán az út ismét felkigyózik a Rajnavölgy oldalára. Az út valóságos erkélyszerűleg van a függélyes sziklafalba robbantva, melynek lábánál pár száz méter völgyben zuhog a Rajna. Remekebb bölcsője kevés folyónak van.

Kocsin tettük meg ezt az utat, melynek számos pontján elfogott bennünket a borzadás. Mily retentő lehet ez az út viharban? Erre a kérdésre csakhamar megfelelték a jobbról-balról ezrenként halomra döntött hatalmas fenyőfák, melyeket az utóbbi tavasz egy vihara tarolt le. Ilyen vihar pelyh gyanánt sodorná le a nehéz postakocsit a szédítő mélységbe. Képzeliük hozzá a kisebb-nagyobb köveket, melyek vihar alkalmával ezrelével gördülnek le a meredek sziklafalon, éppen keresztül az országúton. Mindnyájan hálát adunk az Istennek, mikor e nagyszerű utat mely mintegy 10—12 kilométernyi hosszu, elhagytuk; és mégis majdnem elhatároztuk, hogy e remek helyet még egyszer bejárjuk, — de gyalog.

A Rajna eredeténél lakik a rheto vagy román (omones nép, melyről sokan azt tartják, hogy

Bodor Károly:

a felvetett eszméket helyesli, de számot kell vetni azzal is, vajjon nem csak pillanatnyi felbuzdulás az egész, vajjon van-e ennek magasabb célja, melyet a magyar sajtó egyaránt támogathat s mely az ő nézete szerint még a hazai dráma fejlődésére is hatással bírna.

Várady Antal:

a »Nemzeti Színház« kitünő dramaturgia emelkedett fel ezután szólásra s általános figyelem közepette adta elő nézeteit:

Azzal kezdte, hogy áldja a szerencsés véletlent, hogy éppen akkor jött ide Nagyváradra, midőn egy egyszerű, de nagyszerű — ez a kettő mindig együtt jár — eszme kezd megfogamzani. Ezt a fontos kérdést elvi és sok más tekintetből kell megvitatni. — Az irodalomban és színészetben időnként áramlatok kezdenek erőre kapni, melyek mind az idealizmustól nyerik tápjukat. A hírlapírók mind idealisták. A szép dolgok kezdeményezői, indító okai rendszeren a hírlapírók. kik most ily nagy idealis eszme megvalósításán fáradoznak, mely intézmény mintegy *ments-vára legyen az idealizmusnak*, legyen egy isthmosi szentély, hová a magyar nemzet éveként elzarándokolhasson. Ez az idea igazán szellemes és a mi fő, könnyen megvalósítható.

Milyen színház legyen ?

A színészeknek már egy évvel előbb kiosztanak a szerepeket, melyeket egy évig tanulmányoznának. A hely: Nagyvárad szerencsésen van megválasztva, mely Budapest és Kolozsvár között fekvő, mintegy predesztinálva van arra, hogy valóságos művészi zarándoklat induljon majd Nagyváradra.

A színpad kérdése a legnehezebb, ő azt indítványozza, hogy ne építsenek rögtön állandó márvány színpadot, mit Jászai gondol, előbb jobb és célszerűbb lenne egy ideiglenes színpad, melynek jövedelméből aztán idővel fel lehetne építeni, 8—10 év múlva egy állandó színházat is a Rhédey-kertben, vagy a Szent-László fürdőben. — Mert ma már nem lehet Maecenásokra számítani, kik egy eszme meg-

az erdélyi románokkal egy nyelvet beszél. Ez határozottan nem áll. Összeszedtük minden román nyelvtudományunkat, de a rheto-románok csak oly szavakat értettek meg, melyek az olasz nyelvben is előfordulnak. Ellenkezőleg az olasz beszédet nagyrészt megértik. Átnéztük imakönyveiket s úgy találtuk, hogy nyelvük sokkal jobban hasonlít az olaszra sőt még a spanyolra is, mint románra.

Bonaduznál vasutra ültünk, s így tettük meg a Rajnavölgy lapályosabb részén át az utat egész a Boden tóig. Mire a Rajna e tóba folyik, már akkora folyóvá nőtt, mint a Tisza. Bodentó környékén a sváci és vorarlbergi hegyóriások már szelid halmokká lapultak.

A tó maga kisebb a mi Balatonunknál, sőt még a genfi tónál is. De nincs a vilagon tó, melynek partján oly elevenség, olyan forgalom uralkodnék mint itten. Partján Ausztria, Svájc, Bajorország, Würtemberg és Baden-ösztöznak. Mindegyik államnak szép kikötője hatalmas személyszállító gőzösei és tömérdek teherszállító hajója van. Nem vagyunk szerelmesek a németbe, de mégis bizonyos büszkeséggel észleltük, hogy legnagyobbak és legszelberek az osztrák gőzösek.

A Bódentótól hazafelé tartottunk és bár a megnövekedett vizek utunkat néhányszor megakasztották, végre mégis szerencsésen eljutottunk a szép magyar alföld határáig. Vágyott is már a lábunk az egyenes föld, s szemünk az égboltozattal érintkező síkság után. S elfeledve Svájcot a maga hegyeivel, völgyeivel, gyönyörködve merültünk el a délibábos róna szemléletében, és mondogattuk magunkban Petőfivel: Szép vagy alföld, legalább nekem szép.

valósításáért egész vagyonukat feláldozzák s különben Bayreutban is így lettek.

Olyan színpadot kell csinálni, mely egyaránt alkalmas legyen modern és ó-kori darabok előadása, olyan színpadot, melyen a nagy világklasszikusok is sorra színre kerüljenek; a magyar színészek varsenyezzenek a felett, hogy hogy ki tudja legjobban interpretálni például: Schakespear.

Nem tudja most még, vajjon ez az egész terv nem *pium desiderium*-e csak és az lesz-e örökre is, de annyit mondhat, hogy a tervet a megvalósulásra teljes erejével fogja segíteni. Ő reá mindenkor számíthatnak.

Élénk éljenzés fogadta ez országos híri költő e lelkesült szavait, mely után

Zöldi Márton,

a »Magyarország« belmunkatársa, ki »Luczián« álnév alatt szokott írni, kezdett beszélni.

Előadja, hogy Budapesten a hírlapírók és művészek közt a szóban lévő eszme nagy lelkesedést keltett. Tulnyomóan nagy lelkesedéssel fogadták e dolgot, sőt ők már tovább is mentek, mivel az operaház kitünő építész: *Christofani*, ki már a Beyreuthi színház felépítésében is részt vett és *Alszeghy* Kálmán főrendező már dolgoznak is egy színpad tervén, melyet megfognak majd küldeni Nagyváradra. E két matador nyilatkozata szerint sokkal könnyebb olyan színpadot létesíteni, mely ó- és modern darabok előadására egyaránt alkalmas mint olyant, mely csak egyik vagy másik befogadására készül.

Ezután bővebben beszél a tervről majd így fejezi be: »25 év alatt a magyar dráma utólérte Európát, 75 év elatt sujtja azt le. Mi budapesti újságírók *Nagyváradot nem tekintjük vidéknek* . . .

Várady Antal: Nagyvárad nem vidék.

Fehér Dezső: Köszönetét fejezi ki a budapesti zsurnalisztáknak, a mely érdeklődésért, de mivel a jelen értekezlet tulajdonkép csak előértekezletnek van contemplálva, ő azt indítványozza, hogy a végleges értekezlet Budapesten legyen.

Nagyváradhoz nem ragaszkodik, nehogy localpatriotizmussal vádolják . . .

Több hang: De igen is ragaszkodunk!

Fehér Dezső. Van Nagyváradon egy maecenas, ki nagyon érdeklődik a felvetett eszme iránt, menjük most küldöttségileg Dr. *Schlauch* Lőrincz bíbornokhoz, hogy pártfogását kikérjük.

Előbb azonban közfelkiáltással a bizottság elnökének megválasztotta az értekezlet *Várady* Antalt, a bizottság tagjait a V. H. O. Sz. saját tárgyaiból önmaga egészíti majd ki, de Lovassy indítványára belevettek *Mezey Mihály* kir. közjegyzőt is, ki nélkül Nagyváradon jó és sikeres eredményt elérni nem lehet.

Rácz Mihály:

Jóllehet ő csak mint privát ember jött el ma, de mégis köszönetet mond a város nevében a felvetett eszméért, melyet üdvözlő és melynek kiviteléhez kitartást, türelmet és eredményt kíván.

Pintér Imre:

Ezt az eszmét országos mozgalom tárgyává kell tenni, a belügyminiszterhez kell fordulni subventióért, az előadás napján legyenek olcsó vasuti jegyek.

Ezután még apró megvitatások történtek s végül Lovassy az értekezlet eredményét a következő határozat alakjában olvasta fel:

»Az értekezlet kimondja, hogy klasszikus, különösen pedig magyar klasszikus előadásokra

alkalmas színpad létesítését kívánatosnak tartja hogy az ügy további előkészítését, illetve a részletek megállapítását, egy Budapestre egybe-hívandó értekezletnek tartja fenn. A mozgalom szervező bizottságának elnökévé Budapestről dr. Váradi Ántalt, a nemzeti színház dramaturgiát, Nagyváradról Lovassy Andort választja meg. A budapesti értekezletre Nagyváradról Lovassy Andort, Mezey Mihályt, dr. Várady Zsigmondot, Fehér Dezsőt és Halász Lajost küldi ki. Végül annak a budapesti művészcsoportnak, mely csupán az ügy iránti lelkesedésből már készíti is a színpad tervét, hálás köszönetet szavaz.

Erre az értekezlet 11 óra felé véget ért. A jegyzőkönyv szerkesztésével Halász Lajos biztatott meg.

Tisztelgés a bibornoknál.

Ezután egy küldöttség ment tisztelni a bibornokhoz, hogy pártfogását kikérjék.

A 3 kocsival menő küldöttség tagjai voltak: Lovassy Andor vezetése alatt Szomaházy István, Zöldy Márton, Pintér Imre, Keszler Ede, Láng József, Winkler Lajos, Bozóky Géza, Fehér Dezső, Halász Lajos, Korda Pál és Balla Kálmán.

A bibornok nagy szalonjában fogadta a küldöttséget, melynek nevében Lovassy Andor adta elő rövid szavakkal a V. H. O. Sz. megbízásából és annak nevében, hogy a minden hazafias és szép ügyet támogató nagy nevű bibornó támogatását kéri a klasszikus színpad létesítése iránt.

Mire a bibornok így válaszolt:

Nagyon köszönöm szíves bizalmukat, legyenek meggyőződve, hogy azt viszonzni fogom. Én is érdeklődöm a klasszikus mult iránt, egy gyönyörű vállalat lenne, ha sikerülne fog. De nem fog-e a kivétel azon nehézségekbe ütközni, melylyel az ilyen nagy dolgok rendszeren járnak, főképp az anyagi részt értem. Az országban az idén rossz volt a termés, kevés a pénz. Mint hallom a Szent-László fürdőben akarják önök ezt felépíteni.

Levassy: Még nincs eldöntve a hely, csak az a fő, hogy a létesítés el van határozva.

Dr. Schlauch Lőrincz: Ami tőlem telik támogatásomra számíthatnak. Én érdeklődöm az ügy iránt, csak az a fő, hogy az egész eszme erkölcsi alapon nyugodjék.

Zöldy: Ez a színpad vetőt akar mondani a mai modern színműveknek!

Schlauch bibornok: A negyvenes években olyan finom francia darabok kerültek színre, hogy azok valóságos külső iskolái voltak az illetőknek. De a színpad most nagyon degenerálódott, a szülők félnek gyermekeiket elvinni a színházba, mert sohasem biztosak arról, hogy nem fognak-e valamelyik perczben valami erkölcsstelen kuplét hallani.

De most azt veszem észre én is. amit az angol Benjamin Kidd filozofus író mond, hogy a világ az idealizmus felé törekszik. A realizmus már hanyatlani kezd, most még tobzódik, de eljön majd a czoocialisztikus társadalom, mely azonban csak vallásos keresztény alapon jöhet létre.

Ez erős meggyőződés.

Ezután a bibornok pár perczig szívélyes hangon társalgott a küldöttség tagjaival, kikkel sorban kezét fogott, mire a tisztelgés véget ért.

Bankett a Szt.-László fürdőben.

Ezután a küldöttség tagjai újra kocsi alá ültek s egyenesen a nagypiaci közúti vasút indulási helyére hajtottak, hol csatlakozva a többiekhez, háromnegyed 12 órakor külön vonaton kimentek a Szt.-László fürdőbe.

A kavicsos utakon vendégek lépkedtek

kikről nem is látszott meg, hogy betegek, a terrás-on pedig szép asszonyok és leányok ültek. A gyógyterem megett az erdő hűs árnyat nyújtott a nap sugarainak bolyongása ellen Csupa kellemesség, vigasz itt minden.

Azután minden klasszicizmust elfeledtet velünk az a magyaros, szíves vendéglátás, melyben Czeglédy Sándor, a fürdő bérlője részesítette a társaságot. És épenséggel nem haragudtunk a modern áramlatokra, mikor leültünk a minden tekintetben comme il faut ebédhez, melynek jellemzésére a bankettezők sokáig keresték a jelzőket, míg végre megállapították, hogy Kovács Sándor, a vendéglői dolgok intézője fejedelmi diner-rel leptá meg őket. Erről egyébként a következő menükártya tanuskodik:

Leves: Consomé á la Julienne.
Hal: Balatoni fogas salve á le Julienne.
Husok: Hizott marhauszály, dagadó.
Husok: Angol bélszín á Marengo.
Közben: Török pilaf görög burgonyával.
Étvágynak: Punch á la Romain.
Sültek: Pulyka és liba.
Saláta: Marokkói pikáns.
Befőtt: Francia vegyes.
Tészta: Almás charlet.
Jeges: Málna-parfait.
Sütemények: Chocolate-torta. Apró vegyes.
Édességek: Arisztokrata-konfekt.
Gyümölcs: Válogatott.
Sajtok: Hazai és külföldi.
Kávé: Mokka.
Liqueur: Prunelles és Bénédictine.

A banketten ugyanazok voltak jelen, kik az értekezleten részt vettek. Javarszük afféle bohémnépség volt s így természetes, hogy a feszesség és impozáns, komoly hangulat száműztek. És miután a jókedv beszédre hangolt megered a tósztok árja is.

Elsőnek Lovassy Andor beszélt, a főváros és vidék művészeti viszonyairól szólva, miközben természetesen Nagyváradot is a vidék fogalma alá vonta. A budapestiek azonban csakhamar kijelentették:

— Nagyvárad nem vidék!

Lovassy egyébként a fővárosi vendégeket éltette.

Korda Pál, az ismert lírikus és színműíró arra kérte a jelenlevőket, hogy a fővárosi zsurnalisztákat ne számuk, hanem lelkesedésük és cselekvésük szerint ítéljék meg. A mozgalom kezdeményezőit élteti.

Mielőtt azonban tovább is referálnánk a tósztokról, meg kell említenünk, hogy Pintér Imre, szintársulatunk jó hangú baritonistája is, kinek délután játszania kellett a színpadon, szintén jelen volt és oly jól érezte magát, hogy semmi kedvet sem érzett a városba, a meleg színpadba visszatérni.

Ezért Fehér Dezső Leszkay András színgazgatót éltette, Pintér fel akarta menteni a délutáni előadás alól. Pintér vigan tovább is ott maradt a banketten. Az óramutató már 3 felé közeledett, midőn a távol ülő színgazgató a következő sorokkal örvendeztette meg a tenoristát:

Kedves fiam. Ugy veszem észre, hogy néhány percz múlva 230 frttal gazdagabb leszek!

Leszkay.

A 230 frtnyi büntetés gondolkodóba ejtette a vidám baritonistát, ki fájó szívvel bár, de mégis kocsin vágatva hajtatott a városba.

Egy hallgató tagja volt a társaságnak. Ez Szomaházy, a szellemes író, ki arról nevezetes, hogy szépen ír, de sohasem beszél. Szomaházyt Halász Lajos köszöntötte fel talpra esett tósztkban, de a nem tósztkzó író nem hajlott a felszólításokra. A teraszról finom női vonásokkal irt levelet hoztak.

— A hölgyek hallani akarják kedven-czüket:

Szomaházy azonban még legbuzgóbb és legbájosabb olvasinak óhaját nem teljesítette. Azt mondja hogy fogadalmat tiltja.

Filkor Lajos dr. fürdőorvos két ízben is mondott szép pohárköszöntőt, melyben a saját és e hírlapíró munkásságot nasonlította össze.

Kerényi Miklós az oppozíciót képviselte,

a realizmus nevében humorosan sikra szállott és mint ennek egyik buzgó apostolát éppen azt éltette, ki az Elektra előadás alkalmával. mint a klasszikus színpad építésének mozgalmában tevékeny részt vett Zöldy Mártonért üríti poharát.

Természetesen Zöldy, a ki jeles író és lelkésül a klasszicizmusért, tiltakozott az ellen.

Dr. Bodor Károly Czeglédy Sándorért, a fürdő áldozatkész bérlőjéért ürítette poharát.

Ezen kívül még számosan beszéltek — Fehér Dezső humoros szavakkal elmondotta azt a tósztkot, melyet Szomaházy elmondana ha beszélne — Zöldy Márton szellemes tósztkban Szomaházyt éltette. — dr. Bodor Fehér Dezsőért ürítette poharát. Nagy Béla dr., a jeles ideggyógyász és író Lovassy Andort éltette. Lovassy Andor ifj. Rimánóczy Kálmánt, az Elektra-előadás színpadának kiváló építőjét. Balla Kálmán Jászay Marit, Halász Lajos Filkor Lajost, Láng Józsefet, Fehér Dezsőt, Stark Gyulát éltette. Stark Gyula szépszavakban. dr. Schlauch Lőrincz biborosról, a fenkölt szellemű főpapról emlékezett meg.

A társaság sokáig együtt maradt, miközben Tinka zenekara a szebbnél-szebb magyar nótákat húzta. A bohémesség pajzán hangulata egy pillanatra sem csappant meg.

Korda Pál azonban, aki az Alkibiadesz című klasszikus színművet írta és fekete frakkot viselt, nyugtalanul járt-kelt. Amidőn a teraszra sétált, a vendégek egyike megpillantja a frakkos alakot és odaszólt:

— Kérek egy pohár sört.

No de Korda nem azért bohém ember, ember. hogy az ilyesmiért megharagudjék. El is ment és hozott a szomjuhozó urnak udvnriasan egy pohár sört.

Ezalatt azonban már meghallotta az illető, hogy tulajdonképpen az Alkibiadesz szerzője szolgálja őt ki. — — — —

A fővárosi vendégek este megtekintették a színpadon a Virágcsata előadását és az éjeli vonattal elutaztak.

Üdvözlét Jászainak.

Ebéd alatt a következő sürgőnyt küldték el a jelenleg már Budapestén lévő nagy tragikának:

Jászai Mari

Budapest,
Nemzeti színház.

A magyar Bayreuth létesítése ügyében Nagyváradon egybegyűlt értekezlet nevében szívélyes üdvözlét küldik a nagy művésznőnek, kiben az eszme fogantatott s kiben a jövődi klasszikus színház legnagyobb támaszát látja.

Lovassy Andor,

Halász Lajos,

Szomaházy István,

Zöldy Márton,

Fehér Dezső.

Jövendő milliók.

Nagyvárad város kölcsoné. —

Emittettük, hogy dr. Bulyovszky József polgármester és Ragány János főszámvévő pénteken a fővárosba utaztak a város részére felveendő kölcson ügyének rendezése céljából.

Első sorban legsürgősebb a már ide s tova készen levő tüzérlaktanya építési költségeinek fedezésére felveendő kölcson. Eddig ugyanis kölcson e célra nem kapott Nagyvárad s így kénytelen volt a regále kötvények eladása által fedezni a vállalkozó cég által beterjesztett kereseti-kimutatások összegét.

A korábbi kölcson kötések a pénzpiacz kedvezőtlen helyzete hiúsította meg. Az új polgármester nagyobb szerencsével járt a fővárosban. Nagyvárad város hitele meg van, s ezzel czáfalatot nyert az a hír, hogy Nagyvárad nem kap már több kölcson, mint a most fennálló másfél millió forint.

Mint értesülünk, a Pesti Kereskedelmi

Bankon kívül több pénzintézet késznek nyilatkozott, hogy nemcsak a tüzer laktanya építésére szükséges fél millió kölesönt, hanem még további két millió forint törlesztéses kölesönt adnak Nagyváradnak, természetesen a kölesön kötésekor tényleg fennálló pénzügyi viszonyoknak megfelelő feltételek mellett.

A polgármester ugyanis már most gondoskodni óhajtott elegendő pénzről, hogy a város a szőnyegen lévő nagy terveket keresztül vihesse, megvalósíthassa.

Nagyvárad városának nincsen pénze, s ha pl. megszavazzák a Bazár-szoros kiszélesítését s erre nézve a kisajátítást, nem tudnák kifizetni. Itt vannak az iskolák, városháza építése. Minderre pénz szükséges. Ezért akarja már jó előre biztosítani a polgármester a szükséges nagyobb kölesönt.

A pénzintézetek mielőbb írásban fogják közölni a várossal a feltételeket, amelyeknél természetesen az árfolyam, az annuitás magassága lesz az irányadó. Kilátás van rá, hogy vagylagos ajánlatot is fog kapni a város, amely szerint a kölesönt hosszabb, vagy rövidebb idejű amortizációval veheti fel a város; természetes, minél hosszabb lejáratú a kölesön, annál kevesebb annuitást kell évenként fizetnünk.

Az első fél milliót, hir szerint 50 évi lejárat mellett 40 egész és 90 század annuitásra hajlandók adni. Ez a fél millió forint elsősorban szükséges, mivel vissza kell pótolni a város törzsvagyonába a tüzerlaktanya építése véget eladott regále kötvényeket.

Most ismét kénytelen volt a város 50 ezer forint értékű regále-kötvényt eladni, hogy a vállalkozókat kifizethesse. Az eladást 100 forint érték után 100 forint 85 kr-ával eszközölték.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szeptember 1. A bihari ezredéves emlékoszlop leleplezése.

Szeptember 1. A megyei kongrua bizottság ülése a vármegyeház kis termében.

Szeptember 1. Ankét Kolozsvárott Bihar megye állattenyésztési ügyében.

Szeptember 2. Városi közigazgatási bizottsági ülés d. u. 3 órákor.

Szeptember 2. A diákok értekezlete este fél 6-kor.

Szeptember 3. Nagyvárad régészeti és közlekedési bizottságának ülése reggel 8 órákor.

Szeptember 5. A megyei központi választmány ülése.

Szeptember 6. Biharvármegye közig. bizottságának ülése d. e. 10 órákor.

Szeptember 7. Városi közgyűlés d. u. 3 órákor.

Szeptember 10-12. Díjlövés és teke verseny a nagyvárad polgári lövöldében.

Szeptember 15. Bihar megye őszi közgyűlése.

Szeptember 24. Katonai lövésár Nagyszalontán.

Szeptember 25-26. Lóversenyek Nagyváradon.

Szeptember 27. Katonai lövésár Nagyváradon.

Október 3. Tenyészállatkiállítás B.-Diószegen.

Régészeti és történelmi muzeum (Shlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Autonomiai választások.** Vasárnap délután öt órákor adta le szavazatát a központi papság az autonomiai papi képviselőre. 18-án gyűltek össze Mogáll püspök lakásán. A püspök rövid kis beszédet intézett a megjelentekhez, miután felszólította őket, hogy adják be zárt borítékban szavazataikat az ötös bizottság tagjaira. Majd megkezdődött a szavazás az autonomiai papi képviselőre. A szavazat összeszámlálása után kihirdette Nogáll püspök az eredményt, mely szerint Spett Gyula, gyomai plébános 16 szavazatot, dr. Karsch Lollion de-recskei plébános pedig kettőt kapott.

* **Megegyei közgyűlés.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága szeptember hó 15-én tartja rendes őszi közgyűlését. A tárgyalás alá kerülő érdekesebb ügyeket lapunk egyik közelbi számában fogjuk ismertetni.

* **Autonomiai gyűlés.** Tegnap a kath. kör helyiségében gyűlt össze az aut. szavazatvizsgáló bizottság, ötös biz. elnökei, hol nyilvánosan eszközölték az összeszámlálást. A munkaanyag halmaza folytán még egy ülésre lesz szükség.

* **Áthelyezés és kinevezés.** Wáraljai Sándor nagyvárad kereskedelmi iskolai tanár az esztergomi alsóbbrealiskolánál üresedésbe jött tanári székre választatott meg. Hunyecz Károly nagyszalontai esztergohadnagy Orosházára helyeztetett át, helyébe Szluha István nagyvárad tiszthelyettes nevezetett ki.

* **A mohácsi emlékűnnep.** A mohács csata háromszázhetvenedik év forulóját, hazafias kegyelettel ünnepelték vasárnap délelőtt a csatasínhelyén, Bégróten. Az emlékűnnep gyászistenítéssel kezdődött, a melyen Leidinger lelkész németül, Horváth káplán horvátul és Czobor Béla, nagyvárad áldozópap budapesti egyetemi tanár pedig magyarul szónokoltak. Czobor történelmi hűséggel és költői lendülettel ismertette a csata lefolyását. Az ezereyi hallgatóság visszafojtott lélekzettel figyelt a tudós szavaira. Délután népnűnnep volt, melyet Tarnay Károly dr. ügyvéd elén Mohács előkelő hölgyközönsége rendezett. Este a színházban Jókay Szigetvári vértanúk című drámája került színre. Után Zrinyi esküjét, az egrí nőket és II. Lajos holttestének feltalálását ábrázoló tablók voltak. Délben Kesseric esperesnél diszebed volt. Mohács föllobozott házai közt egész nap zenekarok jártak. Este kivilágítás és táncz volt.

* **Az érkező huszároknak.** A nagyváradra áthelyezett 7. huszárezred az őszi hadgyakorlatok után fog városunkba bevonulni, hogy elfoglalja új állomáshelyét. A várossal kötött szerződés szerint a város, mint épület tulajdonos, a jövő évben tartoznék a Ferencz József kaszánya tiszti épületnek helyiségét újra festetni a katonai parancsnokság azonban megkereste átiratban a polgármestert, hogy a következő év helyett most festesse ki a helyiségeket s így az új ezred tisztikara tiszta helyiségbe költözzön be.

* **A kath. kör. vál. ülése.** A nagyvárad kath. kör választmánya szeptember hó 1-én délután 5 órákor, a kör helyiségében ülést tart.

* **A bihari milléniumi emlék.** Holnap leplezik le Biharon a millenium emlékére készült emlékoszlopot, mely a Szta ril Ferencz nagyvárad építész tervei szerint 1700 forint költséggel épült. Az emlékoszlop a község mellett levő u. n. Mén-Márót földvár közepén emelkedik, hol a mondaszerint egykor Zoltán tartotta eljegyzését Mén-Marót leányával. A földvár kellő közepén minegy 3 méter magas földhányás tetején nyulik égfelé a körülbelül 4 méter magas faragott homokkőből összeillesztett piramid alaku oszlop, melynek teteje toronyzerű alakban végződik. A csucson a turul madár bronz-szobra kiterjesztett szárnyakkal foglal helyet, szájában görbe arany fringiával. Ez a madár a gr. Crony-Chanel Endre siteri földbirtokos ajándéka, ki az Arpad-házból egyenes ágon leszármazottnak tartja magát.

Az oszlopra 4 kőből faragott lépcső vezet fel. Felírás nincs rajta. A holnapi leleplezési ünnepélyre azonban külön deszkazlépcsőzetet készítettek, melynek segítségével kényelmesen fel lehet jutni az oszlop aljához, honnan meglehetősen kilátás nyílik a vidékre.

A felavatási ünnepély d. e. 10 órákor fog kezdődni, déli egy órákor bankett lesz az ol-

vasóköriben, este 7 órákor pedig táncmulatság fejezi be az ünnepélyt. Bihar megye ma állapítja meg, hogy ki képviselje a törvényhatóságot a leleplezésen. A szobrot állandó felügyelő őrzi.

* **A tüzerlaktanya építése.** Az új tüzerlaktanya egy-két nap alatt teljesen készen lesz s a vállalkozó átadja Nagyvárad város tulajdonába. Az átvételt a bizottság szeptember hó 3-án kezdi meg. A mérnöki hivatal előterjesztést tett a tanácshoz, hogy a laktanyát mielőbb biztosítsák tüzkár ellen.

* **Zsidó állam Palesztinában.** Ma vasárnap nyitották meg Bazelen a zsidó kongresszust, melyet a zsidó nemzeti mozgalom képviselői hívtak össze és melynek célja ez önálló zsidó állam alapítása Palesztinában. A zsidóság legkiválóbb szellemei, Theodor Herzl és Max Nordau állanak a mozgalom élén. Ismert zsidó notabilitások, ügyvédek, orvosok, tanárok csatlakoztak a zsidó nemzeti mozgalomhoz. A kongresszus előtt Herzl dr.-nak egy röpirata jelent meg, a melyben kifejtette, hogy a zsidó állam megalapításához egy milliárdra van szükség. A kongresszus feladata most, hogy lépéseket tegyen a milliárd előteremtésére.

* **Jönnek a diákok.** Holnap beköszönt szeptember elseje. Ma már szomorú napja van a diákseregnek, bucsuznak a szülőktől s holnap berukkolnak, hogy szorgalmasan járják az iskolát. Ma már lehet látni egy-egy kisirt szemű nebulót, kik még talán három napig sem voltak távol a szülei háztól s ime most egy egész esztendőre kell a zajos város falai között, idegen emberek társaságában tölteni. Mindenfelé megkezdődtek a beiratások s pár nap múlva darálják az első deklinációt. Szinte megnépesül az utca s rég nem látott könyvezipelő alakok fogják nemsokára a láthatárt. Vége a nagy vakációnak, beköszöntött ismét a hosszú tíz hónapból álló tanulási időszak.

* **A székesfehérvári botrány.** Tuszkai Ödön dr. orvos, a kit a székesfehérvári székesegyház volt egyházi tudvalevőleg azzal vádolt, hogy egy koponyát vitt el a királyi sírokból, beadványt intézett a kir. ügyészséghez, vizsgálót kérvén az eltűnt ereklyék dolgában. A beadványt, mint, értesülünk, elévűles címén visszautasították.

* **A halott védelmére.** Megemlékeztünk arról a szomorú esetről, mely nem rég a honvéd laktanyában játszódott le, midőn Nemes Kálmán honvéd őrmester agyonlőtte magát. A szerencsétlen ifjú öngyilkosságáról hozott tudósítás helyreigazításul közöljük, hogy édesatyja nem parasztember, sőt rokonai mindannyian köztisztviselőként álló hivatalnokok és iparosok, továbbá az italt az elhunyt édesatyja soha szemrehányást nem tett, mert erre ok nem is volt.

* **Előléptetett postamesterek.** A kereskedelemügyi miniszter két derék postamestert léptetett elő; R e t e z á r János édesdi postamestert elsőosztályúvá, R e t e z á r Izsák révi postamestert pedig másodosztályú postamesterekké.

* **A kivándorlás ellen.** A belügyminiszter tegnap körrendeletileg értesítette a törvényhatóságokat arról, hogy a külügyminiszteriumtól vett hivatalos értesítés szerint az Egyesült államokban nagyszámu olyan társulat van, mely ügynökségei által mindent elkövet, hogy különösen a tőkével rendelkező magyar földműveseket kivándorlásra és ingatlanai megvételére csábítsa. Felhívásokat és képes ismertetéseket osztogatnak a nép között, melyben vonzó módon van leírva a egyszerű amerikai élet. Az igaz, hogy ez ismertetések leírásai nagyjában megfelelnek az igazságnak, de éppen arról nem írják, ami az életet nehezé teszi. Így azt írják hogy a földtermékeny jó éghajlatu, van, fa, víz, vad bőségesen de azt elhallgatják hogy a fák meglehetősen nehezen irtható őserdőkben vannak melyeket ha le is vág az ember, értékesíteni nem tud, hogy a vadállatok csak arra valók, hogy a házi állatokat kipusztítsák mellékfolal-g

kozás pedig nincs és szerencsén munkásokkal erő és olesóság tekintetében a magyar ember nem veheti fel a küzdelmet. A miniszter felhívja tehát a hatóságok figyelmét, hogy mindezt a nép tudomására hozzák a lehető legszélesebb mértékben. Mert szegény ember Amerikában is szegény marad.

* **Jóteköny grófnő.** *Wenkheim* Krisztine grófnő 15000 forintot adományozott a kétegyházi új elemi iskola építésére. A nemesszívű adományozás, nagy örömet keltett a kétegyházi lakosság körében.

* **Terjed a nazarénizmus.** A nazarénusok erősen szaporodnak Biharmegyében és Nagyváradon. A gyülekezési helyük már szűk s túl vannak zsúfolva. Vasárnap meg éppen seregestül jöttek össze az elbolondított »hivők« Várad-Velenczén. A nagyvárad nazarénusokon kívül a szomszédos Bihar-Püspökiből és Száldobágyról is sokan bezarándokoltak, hogy részt vegyenek a rendkívüli eseménynél. 18 »hivőt« kereszteltek meg vasárnap este a Körözshidon felül a szabad Körözshiden. A férfiakat, leányokat, asszonyokat egy ember merítette egyenkint a vízbe. A fürdetésnek sok nézője volt, a nazarénusokon kívül.

* **Építő munkások szakegylete.** A nagyvárad építőmunkások már rágebben buzgókodnak, hogy ügyeik védelmére szakegyület alakítsanak. Most már megtartották a közgyűlést e az alapszabályokat beterveztették a városhoz. A rendőrkapitányi hivatal, a hova a véleményezés végett adták ki, pártolólág terjesztette be az alapszabályokat.

* **A nagyvárad honvédek gyakorlaton** Bicskéről írja levelezőnk, hogy a nagyvárad 4 honvéd gyalogezred azon bakáit, kik eddig fardalmakban is gyengének bizonyultak, ma hazaküldik Nagyváradra, hogy az ezred teljes erőteljes emberei vegyenek csak részt a tatai gyakorlatokon. Az ezred különben folytonos csatározások közt halad a végpont felé; Utólag említjük még meg, hogy Budakeszen a svábok oly szívesen fogadták a magyar fiukat, hogy akadt olyan svábgazda, ki fejenként 30—30 krt. osztott ki reggelenként a hozzá szálló bakáknak, — ha tudott németül a káplárjuk.

* **Katonák szabadságolása.** Azokat a katonákat, kik sorhadkötelességüknek eleget tettek, néhány hét múlva szabadságolják. A szabadságolás sorrendjét a közös hadügyminiszter a következőképpen állapította meg: Az I—XVI. hadtest keretébe tartozó csapatok legénysége a zárógyakorlatok után megy szabadságra. E szerint a krakkói I. és a bécsi II. hadtest legénysége a leghamarabb, az az szeptember 4-én a budapesti IV. és a pozsonyi V. hadtest legénysége legkésőbb az az szeptember 15-ike után lesz szabadságolva, s a mi hadtestünkhöz tartozó katonák szeptember 10-ike körül.

* **Halálozás.** A következő gyászjelentést küldték be hozzánk: Mészöly Dezső és neje szül. Bódis Zsuzsanna a magok valamint gyermekeik Imre és Lajos, egy számos más rokon és ismerős nevében fájdalomtelt szívvel tudatják a legjobb gyermek, illetve testvér és rokonnak *Z s u z s á n n á n a k*, folyó hó 28-án déli 12 órakor, életének 16-ik évében — rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földmaradványai ugyan e hó 30-án d. u. 3 órakor fognak Mezőtelegden az ev. ref. vallás szerinti istentisztelet után az ottani családi sírkertben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztesség tételre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Mező-Telegd 1897. Aug. 29. Béke hamvaira.

* **A vasutasok drágasági pótléka.** Általános panasz a nagy drágaság miatt. Mindenféle intézmény hivatalnoki kara és egyéb alkalmazottai megélhetésük lehetőségének érdekében sürgetik a drágasági pótlékot, így a szegény vasutasok is, kiknek ügye a mozgalom megindítását követő első időben — úgy látszott — hogy jól indul. A kereskedelmi miniszter méltányosnak találta a panaszt és megengedhetőnek tartotta a kért 20^o/_o-nyi drágasági pótlékot. Ily értelemben át is irt a pénzügyminiszteriumnak. Itt azután megindult

az ismeretes hivatali huza-vona. Az ügyet hosszú nyugvás után referálás végett kiosztották Szukováthy István osztálytanácsosnak, kinek fiókjában az akta folytatta a megkezdett békés pihenést. Végre mégis csak elintézésre kellett kerülnie az ügynek és az osztálytanácsos ur azzal a megjegyzéssel tette át a vasutasok kérelmét a miniszterhez, hogy azt tessék elutasítani először, mert a vasuti tisztviselők elég jól vannak dotálva, másodsor, mert a drágasági pótlékra 150,000 frtra volna szükség, a miniszteriumnak azonban ilyen czélokra már csak 4000 frt áll rendelkezésére.

* **A nagyvárad vízezeték mint minta.** A debr. városi tanács előtt azon indítványt tették, hogy a városi tanácsból két-három tagot küldjenek ki, hogy a náluk most szönyegen levő vízezetéki ügy tanulmányozása végett a vízezetékekkel már rendelkező városokba ránduljanak át. A terv szerint legelőször Nagyváradra fognak jönni, mivel a mi vízezetékünk a legelső közzött áll. Az indítványt ma fogja a városi tanács tárgyalni.

* **Kiszabadított török gyermekek.** A Krétánál állomásozó osztrák-magyar torpedó hajó parancsnoka nemes tettet végzett két szerencsétlen török leányka s egy kis fiúcska kiszabadításával az embertelen felkelők kezéből. A szegények már hónapok óta sínylődtek a felkelők táborában. A rablók 300 Napoleonarany váltásdíjt követeltek a szerencsétlenekért, kiknek teste tele van sebekkel. Montalmari Thoman korvett-kapitány három napig alkudozott a fölkelőkkel, míg sikerült rábírní őket, hogy a gyermekeket adják vissza szüleiknek váltásdíj nélkül. Hohenstern hajó-hadapród személyesen partra szállt s nagy küzdelmek után mával hozta a halálra kintott gyermekeket a hajóra. A török lakosság nem gyöz eleget hállakodni a nagylelkű cselekedetért, melylyel az osztrák-magyar hadihajók személyzete újból növelte a különben is élvezett rokonszenvet. Ez az eset újabb bizonyítéka, hogy a hatalmak nem késhetnek sokáig Kréta paezifikálásával, mert a kívülről lázított fölkelők hova-tovább újabban vérszemre kapnak, s a mészárlásoknak újból nem lesz se vége, se hossza.

* **Tűz B.-Püspökiben.** Borzasztó vasárnap látványossága volt a város szomszédságában levő Püspöki község lakóinak az elmúlt vasárnapon. Délután 2 órakor hirtelen kigyuladt Cserő János és Szabó István gazdáknak az Uj-ülés utcában, a várad ut mentén fekvő háza s rövid idő alatt, daczára az önkéntes mentők emberfeletti erőfeszítéseinek teljesen elhamvad. A szenvedett anyagi kár annál nagyobb, mert a padlason volt felhalmozva az idei termés, mely szintén a tűz martaléka lett. Mint hivatalosan megállapították, a tüzet kis gyermekek könnyelműsége okozta, kik gyufával játszadoztak. Vasárnapi nap lévén a tűzszínhelyén a falu apraja-nagyja összecsozdult, úgy, hogy alig lehetett a esődülettől a rendet fenntartani és az oltást sikeresen folytatni.

* **Darutollat loptak.** Régi dolog, hogy a nagyvásárokat a kereskedő és iparos népen kívül nagyszámu csavargó is látogatja. Ezeknek a hivataln vásárosoknak lett áldozata a szalontai vásár alkalmával Jáger Tornyi Lajos szeghalmi legény, aki darutollal jött el a szalontai vásárra. Estefelé a vasut felé igyekezett, midőn három ismeretlen ember megtámadta, a nála levő, mintegy 250 frt értékű darutollat elvettek tőle s őt magát megverték azután pedig a szélrözsa minden irányában eltávoztak. A csendőrség erélyesen nyomozza a tettesek kiletét.

Iskola idényre leánykák és fiuk részére, carlsbadi cipők, kalapok, fiu ingek, gallér és kszelők, nyakkendők, kesztyük, harisnyák, zsebkendők, esőernyők valamint vaságyak. Paplanok, matraczok, szalmazsákok s t b. Legnagyobb választékban s legolcsóbb árban Fábry Testvérek áruházában (fő-utca Rimanóczy ház) szerezhető be.

x **Hölgyek figyelmébe!** Markovits Mór parti-áruháza Kert-utcán. Végeladást nem rendezek, azért az összes raktáron levő divat és vászon czikkeket bármilyen árában elárusítom a meddig a készlet tart. E ritka alkalmat a nagyérdemű hölgyközönség figyelmébe ajánlva maradtam kiváló tisztelettel Markovits Mór partiáru kereskedő.

Vidéki szülők figyelmébe. Özvegy úri nőnél a jövő tanévre egy-két leány- vagy fiúgyermek teljes ellátásra elvállaltatik jutányos ár mellett. Zongora is áll rendelkezésre. Czim: Apáczá-utca 389. szám.

A színház építése és a Bazár-szoros kibővítése.

— A tanács állásfoglalása. —

A múlt héten tartott fiók közgyűlés, melyet négy féle bizottságból hívtak össze, alaposan letárgyalta a R i m a n ó c z y Kálmán építész által a színház és Bazár-szorosra vonatkozólag beadott tervet és ajánlatot.

Különösen a Nagypiacz-pártiak erősködtek, hogy ha már nem a Nagypiaczon épít a színház, azt a Bémer-téren nem Rimanóczy Kálmán építse, hanem nyilvános árlejtés alá bocsátassék. Az igaz, hogy így nem lenne a költsön törlesztésére fedezet biztosítva a városnak, de szerintük nem ez a fő, hanem az, hogy egy pár ezer forintot megnyerjenek most az esetleges árleengedés után.

Az együttes bizottság ki is mondotta, hogy nyílt árlejtést javasol úgy a színház, mint a Bazár építésére nézve.

Csak hogy a dolgot nem lehet csak így könnyedén megoldani. R i m a n ó c z y Kálmán egy felvilágosító beadványt intézett a városhoz, a melyben kijelenti, hogy az általa beterveztett tervek nem lehet árlejtést hrdetni, mert azok a saját tulajdonát képezik. Tehát ha nem fogadják el a Rimanóczy tervét és ajánlatát, új terveket és ajánlatokat kell készíttetni.

A kérdést különben tegnap délután tárgyalta a tanács s készítette elő a mai rendkívüli közgyűlésre.

B o r d é Ferencz tanácsnok olvasta fel a jelentést és javaslatot, a melyet a mai közgyűlés elé terjesztettek.

A jelentés összevonva elsorolja azokat az adatokat, amelyeket az ad hoc bizottság jelentésében már közöltünk. Kifejti, hogy a terveze csak az ajánlattal együtt fogadható el.

Hosszasan vitakoztak azon, hogy az új utcák és a színház környékének rendezésére kimutatott maximalis összeg: 90 ezer forint kihagyassék a költségvetésből, mivel ez nem tartozik sem a színház építéséhez, sem a Bazár-szoros kiszélesítéséhez, s csak komplikálja a dolgot és megnehezíti a kérdést. Különben is azt lehet felényire, vagymég kevesebbire is le szállítani.

Az elbontandó épületből kikerülő anyagokat a főmérnök a bontási költségeken kívül 27 ezer forjnta értékeli s így a Bazárt Rimanóczy Kálmán 116.000 frtért építené, vagyis négyszögméterenként 62 frt 90 krért.

A tanács nem javasolja a nyilvános árlejtést, hanem Rimanóczy ajánlatának elfogadása mellett van.

A tanácsi vélemény szerint, melyet a mai rendkívüli közgyűlés fog tárgyalni, határozatilag mondja ki a törvényhatóság hogy az ügyet érdemleges tárgyalás végett a szeptemberi rendes közgyűlésre kitűzi, Rimanóczy Kálmánnak az elö munkálatra az engedélyt megadja; megbizza a tanácsot, hogy a Bazár-szorosban levő s lebontandó házakra a kisajátítási tervet és

összeírását készíttesse el és mutassa be; — a színház építését s ezzel kapcsolatban a Bazárszoros kiszélesítését elrendeli s ezzel Rimanóczy Kálmánt megbizta.

Ezenkívül mondja ki még a közgyűlés, hogy a Sáfrad-ház lebontását elrendeli, a színház és Bazárszorosra 580 ezer frt kölcsönt felvesz és ezt a bazár évi 20 ezer forint jövedelméből törleszti, a még szükséges összeget felében a kövezetvám alpból fedezi,

Ezeknek a kitételével s a határozatnak a miniszterhez leendő felterjesztésével a ténacsot bizták meg.

Mint értesülünk, Mayr Sándor és Weiszlovits Adolf már hajlandóbbak házaikat megfelelő árért a város tulajdonábn átbocsátani s így nem kellene a kisajátítás. Fizetné a város a magas illetéket.

EGYESÜLETEK.

Meghívás. A »Biharmegyei orvos-gyógyszerési- és természettudományi-Egylet« folyó évi szeptember hó 1-én délután 5 órakor (Uri-utca, Akadémia) szakulést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezennel meghívom. Kelt Nagyváradon, 1897 augusztus hó 30-án Berkovics Miklós egylettitkár.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Gyalokay Lajos életrajza. A »Vasárnapi Ujság« legújabb száma azon alkalmából, hogy a kir. törvényszék 77 éves agg elnöke a segesvári Petőfi-szobor leleplezése alkalmával leírta egy cikkben, hogy mint találkoztott ő Petőfivel halála napján a fehér-egyházi uton, hiadta, az id. Gyalokai Lajos jól sikerült arcképét és életrajzát, melyből érdekes adatokat tudunk meg e változatos multtal bíró volt 48—49-iki honvédőrnagy életéből, ki éppen az idén üli negyedszázados jubileumát annak, hogy a nagyvárad kir. törvényszéknek köztisztviseltesben álló elnöke. Gyalokay Biharvármegyének hosszú ideig főjegyzője is volt.

SZÍNHÁZ.

Déri Jenő jutalomjátéka. A társulat fenomenális hangú tenoristája legjobb szerepében veszi ki ma jutalomjátékát. Bizonyára nagy számu közönség fogja végig nézni ezt a három kis klasszikus darabot, melyek közül különösen a »Szép Galathea«-t kedveli a publikum, mert az alatt a másfél óra alatt, mint a mennyi ideig előadása tart, valószággal magasabb művelzetben van az emberek része, a mennyiben ez a kis operette teljesen operai zenei stílusban van írva. — Déri kitünő hangját különben az idén az istentiszteletek alatt is többször csillogtatta s ott is nagy elismerésben részesült.

Kövesi Albertné fellépése. Szombaton, Kövesi Albert jutalomjátéka alkalmával, a »Várad varrólánok«-ban Kövesi Albertné is fel fog lépni. Kövesinét előnyösen ismeri már a közönség s ő volt a Nagyváradon ismüködött Aradi Gerő színtársulatának a primadonnája. A szombati előadásnak, ez bizonyára egyik fő vonzó ereje lesz.

Igazságszolgáltatás.

Hivatalos órák a járásbiróságnál. A nyári hónapok alatt, a városi kir. járásbiróságnál két órakor kezdődtek a hivatalos órák öt óráig tartottak. Szeptember elsejétől azonban a hivatalos órák ismét a régiek lesznek, vagyis fél háromkor fognak kezdődni és fél hatig tartanak. A közönség tájékoztatása céljából sietünk e változást közölni.

A belényesvidéki rablás. Egy régi ügygyel fog ismét foglalkozni a n.-várad kir. törvényszék szeptember hó 2-án. A Belényes-

vidéki rablás kerül ismét tárgyalás alá, mivel a kir. tábla az ítéletet feloldta és új tárgyalás megtartását rendelte el. A törvényszék már harmadszor fog ez ügygyel foglalkozni. A tárgyalást Milye Gyula fogja vezetni, bírák lesznek Fassie Sándor és Gram Sándor.

Csöd. A nagyvárad kir. törvényszék Winter Károlyné szül. Lévi Lina ellen elrendelte a csődöt, Csödbiztos G a l e t a Géza, tömeggondnok: S t o c k e r József nagyvárad fiatal ügyvéd. A bejelentési határidő október 6 felszámolási határnap november 5-ike.

REGENY-CSARNOK.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Irta: ROVETTA G. Ford.: S. J. 10.

Erre a grófnő keresgélni kezdett varrókosarában, de leányának levele helyett egy másikat talált kivenni. Midőn tévedését észrevette, elpirult és gyorsan zsebébe rejtette.

Eriprandó, ki a levélborítékon felismerte a Del Manticó marquis czimerét, oly dühös arcot vágott, hogy ezt a grófnőnek lehetetlen volt észre nem venni.

«Del Manticó is irt nekem és közölte velem, hogy nyolcz nap alatt itt lesz és akkor felkeres.»

Praudio elhalványodott.

«És — — — mit — — felelt ön neki.»

«Hogy igen szívesen fogom látni.»

Ariberti beszélni akart, de a szomorúságtól nem volt képes két szót kiejteni. Végre midőn ez a néma jelenet már jó ideig tartott felállott, és bucsuzásul kezet nyújtott a grófnőnek.

«Már elmegy? Ilyen hamar? És ebben a rossz időben?»

«Hiszen esett, a mikor jöttem is!»

«De mint az imént monda, az ég kiderülni látszott.»

És Elza nevetve nézett rá, olyan nevetéssel, mely szerelmes incselkedésként hangzott. A gróf duzzogva nyújtott neki kezet; a grófnő megfogta s kissé megszorította kezét, és erőszakkal leültette egy alacsony székre mely közelében állott.

«Nos! legyen hát esze és vigasztalódjék.»

«Óh! — — — számomra már — —»

«Irtam Del Manticónak, hogy ne jöjjön, mert mindennap várom leányomat. Meg van most már elégedve?»

Ariberti nem akarta ezt nyíltan megmondani, de nagyon is észrevehető volt rajta.

Eme közlésében azonban a grófnő mégsem volt egészen őszinte. Mert ő volt az, a ki kérte az őrnagyot, hogy jöjjön mire az őrnagy meglegtős hidegen azt válaszolta, hogy ezt nem teheti és az igazságnak megfelelően mondhatjuk hogy ez a levél Novaredo grófnőnek nagyon rosszul esett.

És Praudio a ki most minden élénkségét visszanyerte mert nagy teher esett le szívéből, olyközel huzodott a grófnőhez, hogy térdeivel csaknem a ruháját érintete.

«Tehát, — ha ön csakugyan ezt írta neki — ugy ez annak a jele nemde, hogy mégis csak jó szívvvel van énhozzám?»

«Valóban? Csakhogy ennek a jelentősége lehet semmi is.»

«Kérem könyörgök önhöz, grófnő mondja nekem azt hogy. ön írta neki, hogy ne jöjjön, csak hogy ez által nekem örömet szerezzen.»

«Igen — — mert ön nekem barátom és nem akarom látni önt szomorú arcczal.»

Sajnálni kellett a szegény asszonyt mert ha Ariberti indulatba jött, gyönyörű szép ifju volt rózsás úde arczával és csaknem nőies sűrű fekete fürtű hajával. És azonkívül olyan mozdulatai és taglejtései voltak, mint valami elkényeztetett gyermeknek, a mi különösen egy olyan asszonny előtt mint Elza, ki abban tetszelgett magának, hogy anyaként viselkedett iránta, igen vonzóvá tette őt.

«Könyörgök önnek, legyen jó hozzám, jon ne hagyjon így szenvedni! Tudom, látom érzem én, hogy ön jó hozzám, de legyen olyan kegyetlen, és mondja meg, hogy szeret! Nemde ön szeret engem?» (Foly. köv.)

TÁVIRATOK

A német katolikusok gyűlése.

Budapest, aug. 30. (Saj. tud. táv.) Landshutból írják: A német katolikusok évi közgyűlését ma megnyitották. A megjelenteket Aretin báró üdvözölte, aki háromszoros hochot kiáltott a pápára.

A román kultur egylet gyűlése.

Budapest, aug. 30. (Saj. tud. táv.) Nagy-Szebenből írják: A román kultur egyesület megyesi gyűlésén a párisi és brüsseli kultur egyesületek elnökei is résztvettek. Belonescu tanár Berládról (Romániából) 20.000 leit ajándékozott az egyesületnek.

A moszkvai kongresszus.

Budapest, aug. 30. (Saj. tud. táv.) Szent-Pétervárról írják: A nemzetközi orvosi kongresszus résztvevőinek tiszteletére a városi hatóság tegnap fényes bankettet adott. A nemzetközi statisztikai egyesület holnap kezd meg üléseit. Az ülések tartama két napra van tervezve. A programm szerint kirándulások lesznek Kronstadtba, Peterhofba és Moszkvába.

Meghalt zeneszerző.

Budapest, augusztus 30. (Saj. tudós. táv.) Albert Imre a »Tamora« opera szerzője tegnap délelőtt a Lanfenauer megfigyelő otztályán meghalt.

Faure Félix utazása.

Budapest, aug. 30. (Saját tud. táv.) Párisból írják: Páris város községi tanácsosai és a megye tanácsosai kedden megjelennek a pályaudvarban Faure elnök fogadására. A »Soleil« tudni véli, hogy Méline miniszterelnököt a Pothuon elhangzott köszöntők előestélyén táviratilag értesítették, hogy félre nem érthető korlátlan véd- és dacz-szövetség kötött.

Felekezetenélküliség ellen.

Budapest, aug. 30. (Saját tudósítónk táv.) A harkányi ref. egyházmegye közgyűlésén Szilágyi elnökle mellett hevesen megtámadták a felekezetenélküliség ellen.

Kréta atonómiája.

Budapest, aug. 30. (Saját tud. távirata.) A Reuter-ügynökség jelenti Kandiából: A krétai nemzetgyűlés e hó 24-én ült össze és két pártra oszlott. Tizenkét képviselő a keleti részekből, köztük a nemzetgyűlés elnöke is, elakarták halasztani az autonómia kimondását és azt kívánják, hogy a görög-török kérdés elintézéséig vonják vissza a török csapatokat. A többi 60 képviselő az autonómia rögtön elfogadása mellett volt és egyszersmind a csapatok visszavonulását is javasolta. Az erre vonatkozó határozati javaslatot el is fogadták, mire a 12 képviselő elhagyta az ülést. Az ügyről memorandumot küldtek a tegernagyoknak.

A sziámi király Németországban.

Budapest, augusztus 30. (Saj. tudós. táv.) A sziámi király Svati herceg kíséretében ma Schwerinbe érkezett és meglátogatta János Albert herceget. A királyt a hercegi család számos tagja és egy diszszázad fogadta.

Milán Karlsbadban.

Bécs, aug. 30. (Saját tudósít. távirata.) Milán király ma délelőtt Karlsbadba utazott.

A fímel állapotok.

Budapest, aug. 30. (Saját tud. táv.) Fiuméből írják: G a a l Tibor miniszteri tanácsos és kormányzó-helyettes ma reggel a fővárosba utazott, hogy a kormánynak jelentést tegyen az itteni helyzetről.

Az indiai felkelés.

Budapest, aug. 30. (Saját tudósítók táv.) Bombayból írják. A Bolan-szoros és Anelta közti ut melletti törzsek még mindég nyugtalanok. A táviródrótokat ismét elvágják. Zialet közelében állítólag néhány törzs gyülekezett össze. Itt nagy a nyugtalanság, mert asszonyok és gyermekek vannak a telepen.

Angol hajók Fiumében.

Budapest, aug. 30. (Saját tud. táv.) Fiuméből írják: A Dalmácia felől érkező angol hajóraj ma délután futott be a kikötőbe. A közép-tengeri hajórajhoz tartozó »Ardent« torpedó vadász-hajó már ma reggel ideérkezett.

A krétai nemzetgyűlés.

Budapest, aug. 30. (Saját tud. táv.) A Stefani ügynökség jelenti Kánaéból, hogy a krétai nemzetgyűlés e hó 24-én 60 szóval 12 ellen elhatározta, hogy memorandumot meneszt a tengernagyokhoz, amelyben a nemzetgyűlés a török csapatok visszahívását kívánja eskijelenti, hogy elfogadja az autonómiát.

Kormányválság Athénben.

Budapest, augusztus 30. (Saját tud. táv.) Athénből írják. A kamara mára kitűzött ülését határozat keptelensége miatt nem tarthatta meg. A legközelebbi ülést hétfőre tűzték ki. Ha a határozatképesség akkor sem konstatalható a miniszterium beadja lemondását. Midőn a képviselők az üléstermet elhagyták. Grivas képviselő Levidis volt tengerészeti minisztert a flotának Prevesa előtt kifejtett tevékenységéről tett híresztelések miatt arcul ütötte. Griwas a flotta e réznek vezérkari főnöke volt. A két fél valószínűleg segédeknek adják át az ügyet.

A hadi kárpótlás biztosítása.

Budapest aug. 30. (Saját tud. távirata.) A Havas ügynökség jelenti Athénből: A görög kormány a hatalmak azon kérdésére, a mely a hadikárpótlási kölcsön biztosítására szolgáló bevételekre és az ellenőrzés módozataira vonatkozik, azt felelte, hogy mivel a hadikárpótlás összegét még nem állapították meg és vele hivatalosan nem is közölték kötelező nyilatkozatot nem tehet. Miután a hatalmak a hadikárpótlás iránt intézett kérdést precizizozták, a kormány elhatározta, hogy a kamara bizalmi szavazata után fog válaszolni. Közlebbi értesülések szerint a kormány a dohány- és bélyeg illetékek jövedelmét fogja a hadikárpótlás biztosítására lekötöni és beleegyezését fogja ahhoz adni, hogy a hatalmak képviselői Athénben felügyeletet gyakoroljanak, hogy a kölcsön-szerződés kielégítő betartását biztosítsák.

Uj orosz ügyvivő.

Budapest, augusztus 30. (Saj. tudós. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti Tangerből: Oroszország Tangerben követséget tervez és legközelebb már képviselőt és néhány hivatalnokot küld oda.

KÖZGAZDASÁG.**Agrárgyűlés Bécsben.**

Ez év június 20-ára tervezték volt az alsó-ausztriai agrárgyűlést, melyet azonban akkor közbejött akadályok miatt nem tartottak meg. Ez okból L i s z t Károly osztrák gazda vasárnapra hívta össze a gyűlést, melyre Bécs városa átengedte a városháza nagy végsarnokát. Mintegy 300 ausztriai gazda jött el a gyűlésre, hogy meghányá-vesse a gazda sanyaru helyzetét, és állást foglaljon a Magyarországgal kötendő vám és kereskedelmi szerződés. szemben. Délelőtt 10 órakor Neumayer József dr. alpolgármester Bécs város nevében üdvözölte a keresztlény gazdákat, mire megkezdődött a gyűlés, melyen három határozati javaslatot fogadtak el egyhanhulag. Bennünket az elsőnek következő pontjai közelebből érdekelnek, bár a többiek is fontosak:

1. A vám- és kereskedelmi szövetség Magyarországgal nem tíz esztendőre, hanem csak az irányadó kereskedelmi szerződések lejártáig, azaz 1903. évi december 31-ig kötendő meg.

2. A Magyarországgal kötendő vám- és kereskedelmi szövetségben a két állam közt felállítandó közbenső vámvonal kötendő ki.

3. Az 1882 május 25-én és 1896 január 6-án kiadott rendeletek az örlési forgalomról azonnal megszüntetendők.

4. A gabona-határidőzlet mindkét államban legkésőbb a vám- és kereskedelmi szövetség megújításáig eltöltendő.

A sertésvész terjedése. Biharmegyében ugyancsak terjed ismét a sertésvész. Legujabban Bihar, Kovácsi és Csanáros községek vétettek zár alá. A zár alól mindössze egy községet mentettek fel. Így tehát kettővel ismét szaporodott a sertésveszes községek száma, ami elég megdöbbentő, az anélkül is siralmas közgazdasági viszonyainkat tekintve.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Bérlet 120-ik szám.

Bérlet 120-ik szám.

Páros.

Páros.

az arad-nagyvárad szintársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi augusztus 31-én,**Déri Jenő jutalomjátéka.****Pajkos diákok.**

Operette 2 felvonásban.

Ezután:

LEGÉNY BUCSU.

Magánjelenet. Előadja Balla Kálmán.

Végül:

SZÉP GALATHEA.

Operette.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, bérletfolyamban:

Dolovai nábob leánya.

Szinmű.

SZERKESZTŐI POSTA.

N. G. Mi sem tudjuk, hogy miféle jogon követelt a két rendőr attól a szegény öregembertől 2 frt 50 kr, még hozz áminden nyugta vagy rendelvény nélkül. Legjobb lesz ezt valamelyik rendőrbiztostól megkérdezni. Az ilyen dolgot eddig nem szellőztetjük nyíltan, míg biztos könnyen bizonyítható adatunk nincs róla.

A. J. Helyben Két-három hét előtt megmondtuk már e helyen véleményünket beküldött hossaab elbeszéléséről. A válasz tagadó volt az indokolást tessék ott elolvasni.

Mega. Helyben. E héten okvetlenül jön a második amely sokkal jobb elődjénél.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**Nagyvárad város polgármesterétől.****Pályázati hirdetmény.**

Nagyvárad város törvényhatóságánál megüresedett s 1300 frt fizetés 300 frt. lakbér, összesen tehát évi 1600 frttal javadalmazott **mérnöki**, továbbá ugyancsak e város törvényhatóságánál ujonnan szervezett, 1000 frt fizetés és 200 frt lakbér, összesen tehát évi 1200 forinttal javadalmazott **építómesteri** állásra ezennel pályázatot hirdetek; felhívom ennél fogva mindazokat, kik ezen nyugdíjjogosultsággal egybekötött állások valamelyikét elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerű minősültségüket igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényüket közvetlenül Biharvármegye és Nagyvárad város főispánja méltóságos **Dr. Beöthy László** urhoz, mint ki által a meghirdetett állások kinevezés útján fognak betöltetni, — legkésőbb a folyó évi **szeptember 20-ig** annyival is inkább benyujtsák, mert a később beérkező valamint a kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad 1897 augusztus 23 án

Dr. Bulyovszky József

polgármester

Beszédhibákat dadogást, hebegést

ugy felnőttek mint gyermekeknél speciális kezelés mellett gyógyít e téren állami szakképzettséggel bíró tanár: **Vaday József Nagyváradon** (Lakása: Nagykörözs-utca 562. sz. az udvarban.)

262 2-10

ISKOLA SZEREK

legolcsóbban

HELYFI LÁSZLÓNÁL*Nagyvárad Zöldfa-utca 41. sz. kaphatók.*

Nagy választék **író és rajzszerkekben**, iskola-táskák könyvszijak, rajzeszközök, rajztáblák, vonalzó, festékek és ecsetekben.

261 4-4

30 %-al olcsóbb mint bárhol.

Mélyen leszállított árakban lehet csakis

szeptember hó 15-ig

NÁDOR L. és TÁRSA cégénél

Zöldfa-utczában

252-5-10

következő árukat beszerezni.

Férfi czipők	—	—	—	—	2.25 krtól
Női czipők	—	—	—	—	2.50 krtól
Leányka czipők	ezugos vagy bergsteiger			—	1.90 krtól
Gyermek czipők	—	—	—	—	40krtól
miden kivitelben 25\%-al olcsóbb mint eddig.					

Legnagyobb választék kalapokban

 **meglepő olcsó árak.** 

Fehér és színes ingek, gallérok, kézelők, fehér és saten ingek, harisnyák, kesztyük, nyakkendők.

Illatszer, pénz- és szivar-tárczák, sétatotok, email-, ing-, és kézelő-gombok.

A legolcsóbb és legnagyobb czipő és kalap raktár.

 **Telefon összeköttetés.** 